

## Zápis z jednání PS pro věcné zpracování ze dne 18. 10. 2018

### 1. Úvodní informace

Předmětem jednání PS byla problematika tvorby autoritních záznamů individuálních audiovizuálních děl na úrovni díla.

#### Zdůvodnění zařazení této problematiky na jednání PS

Tvorba autoritních záznamů těchto děl spadá do kompetence oddělení národních věcných autorit z následujících důvodů:

- Informace o audiovizuálních dílech bývají předmětem informačních zdrojů různých typů; v bázi NKC – 738 titulů audiovizuálních děl (517 filmových, 183 televizních a 38 rozhlasových pořadů).
- Používání autorizovaných selekčních prvků je podmínkou a základním předpokladem standardizovaného zpřístupnění informačních zdrojů a sdílené katalogizace.
- Věcné zpřístupnění informačních zdrojů je doménou oddělení národních věcných autorit a věcného zpracování.

### 2. Tvorba autoritních záznamů individuálních audiovizuálních děl na úrovni díla

Předmětem jednání PS byla tvorba autoritních záznamů audiovizuálních děl na úrovni díla. Pracovní skupina se **nezabývala** problematikou tvorby těchto autoritních záznamů na **úrovni vyjádření**, tj. tvorbou samostatných autoritních záznamů pro jazykové verze, verze s titulky atd. a **nezabývala se ani používáním selekčních prvků v bibliografickém záznamu**, tedy **metodikou jmenného popisu** tohoto typu informačních zdrojů.<sup>1</sup> Vzhledem k náročnosti popisu audiovizuálních děl, která se mimo jiné odráží i v pravidlech RDA samotných,<sup>2</sup> PS doporučuje i nadále respektovat toto ustanovení a v této fázi se soustředit na tvorbu autoritních záznamů na úrovni díla. V praxi to znamená, že **všechny jazykové a jiné varianty názvů filmů, televizních a rozhlasových pořadů budou uvedeny v základním autoritním záznamu jako variantní formy v polích 4XX.**

### 3. Problematika autorství<sup>3</sup>

Podle pravidel RDA se audiovizuální díla uvádějí pod autorizovaným preferovaným názvem (unifikovaným názvem). Režiséry, scénáristy, producenty, kteří se na vzniku díla podílejí významným způsobem a jejichž vztah k dílu (filmu) uvedenému v poli 130 je podle RDA klíčový, se doporučuje uvádět v AUT záznamu jako související entity v poli 5XX.

<sup>1</sup> Metodika tvorby selekčních prvků na úrovni bibliografického záznamu je doménou pracovní skupiny pro speciální dokumenty – sekce audiovizuální zdroje, viz

<sup>2</sup> Současná verze pravidel RDA neobsahuje samostatnou kapitolu věnovanou identifikaci a tvorbě selekčních prvků pro audiovizuální díla.

<sup>3</sup> <http://autorske-pravo.info/dilo-audiovizualni-a-dila-audiovizualne-uzita/>; **Audiovizuální právo**

#### 4. Vyjádření vztahů/rolí souvisejících entit v polích bloku 5XX

Vyjádření vztahů mezi souvisejícími entitami je jedním z klíčových principů pravidel RDA. U audiovizuálních děl patří k základním vztahům, které je nutné v AUT záznamu vyjádřit, především

- vztah původců (režisérů, scénáristů, producentů) k audiovizuálnímu dílu
- vztah souvisejících děl (originální předloha a vzniklé audiovizuální dílo)

Tyto vztahy mohou být vyjádřeny v polích bloku 5XX v AUT záznamu dvojitým způsobem:

- uvedením související entity v poli 5XX včetně uvádějící fráze objasňující typ vztahu/role a kódu role
- uvedením související entity v poli 5XX bez vysvětlující fráze a bez uvedení kódu role

NK ČR doporučuje uvádět v autoritním záznamu audiovizuálního díla v polích 5XX tři související entity – původce:

- režie
- scénář
- produkce

Příklad:

<i>Záhlaví</i>	<i>Kolja (film)</i>
<i>Odkaz. forma</i>	<i>Variantní forma názvu: Kolja</i>
	<i>Jazyková varianta názvu: Kolya (film)</i>
<i>Režie</i>	<i>Svěrák, Jan, 1965-</i>
<i>Scénář</i>	<i>Svěrák, Zdeněk, 1936-</i>
<i>Produkce</i>	<i>Pyšný, Ladislav, 1959-</i>
	<i>Bontonfilm</i>

#### 5. Jednoznačná identifikace

Základní funkcí autorizované preferované formy názvu audiovizuálního díla je jednoznačná identifikace daného díla. V některých případech je nutné pro rozlišení dvou děl, případně dvou entit různého typu, např. názvu díla a personálního jména či názvu korporace, uvést doplňující informace jako přímou součást záhlaví.

Tato okolnost je důležitá zvláště v českém prostředí, kde se unifikované názvy textových informačních zdrojů vytvářejí výběrově; autoritní soubor unifikovaných názvů tedy neobsahuje všechny použité názvy. Katalogizátor ani uživatel proto nemohou vždy snadno zjistit, zda nejde o potenciální konfliktní případ. Např. unifikovaný název „Zahradnictví“ může reprezentovat textový dokument (knihu), televizní seriál nebo film (filmovou trilogii).<sup>4</sup>

Příklady:

Autorizovaná preferovaná forma (záhlaví) pro knihu (textový dokument):<sup>5</sup>

*Jarchovský, Petr, 1966- Zahradnictví*

<sup>4</sup> <https://vltava.rozhlas.cz/jan-hrebejk-tentokrat-jsme-asi-netrefili-6371981>

<sup>5</sup> Označení formy díla doporučujeme používat pouze u audiovizuálních děl, u textových dokumentů se praxe nemění: nepřítomnost označení formy signalizuje, že se jedná o textový zdroj.

Autorizovaná preferovaná forma (záhlaví) pro televizní seriál:  
*Zahradnictví (televizní seriál)*

Autorizovaná preferovaná forma (záhlaví) pro film (filmovou trilogii):  
*Zahradnictví (film)*

### **Označení formy/žánru jako součást unifikovaného názvu**

Jedním z cílů autoritní kontroly je tvorba standardizovaných selekčních prvků, proto je nutné uvádět kvalifikátory jednotným způsobem. Označení formy/žánru jako součást záhlaví se používá v jazyce katalogizační agentury (češtině) a uvádí se v jednotném čísle (RDA 6.3).

Jako součást unifikovaného názvu (záhlaví) se doporučuje používat následující označení formy/žánru:

minimální varianta:

film, televizní pořad, rozhlasový pořad, internetový pořad

rozšířená varianta:

film, televizní pořad, rozhlasový pořad, internetový pořad, televizní seriál, rozhlasový seriál, televizní cyklus, filmový cyklus

Kongresová knihovna dává přednost minimální variantě, v českém prostředí se preferuje rozšířená varianta.

Komentář:

Termín „filmový cyklus“ není jednoznačný, mnohdy se používá ve významu cyklus filmů zaměřených na určitou cílovou skupinu, např. „abonentní filmový cyklus pro středoškoláky“, atd.

Pokud bude použita rozšířená varianta, která se jeví pro české prostředí jako výhodnější, bude se používat termín „filmový cyklus“ ve významu „filmová série“, tj. skupina po sobě jdoucích a na sebe více či méně navazujících hraných filmů.<sup>6</sup>

### **Další doplňující informace**

Vedle již uvedené formy díla, která se uvádí vždy, a to v jazyce katalogizační agentury (češtině) (RDA 6.3), se používají následující typy doplňků

- rok vzniku díla (6.4 RDA)
- místo vzniku díla (6.5 RDA)
- další odlišující vlastnosti díla (6.6)

### **Doplňující informace nutné k jednoznačné identifikaci**

V některých případech je označení formy/žánru v záhlaví nedostačující k jednoznačné identifikaci, proto musejí být uvedeny další rozlišující prvky, např. rok vzniku díla, jméno režiséra, místo vzniku díla, název korporace, která se na vzniku audiovizuálního díla podílí. Všechny potřebné rozlišující prvky (kvalifikátory) se uvádějí jako přímá součást záhlaví a zároveň v příslušných polích k tomu určených.

---

<sup>6</sup> [https://cs.wikipedia.org/wiki/Filmov%C3%A1\\_s%C3%A9rie](https://cs.wikipedia.org/wiki/Filmov%C3%A1_s%C3%A9rie)

## Příklady RDA:

*Othello (Television program : 1963 : Canadian Broadcasting Corporation)*  
*Othello (Television program : 1963 : WOR-TV (Television station : New York, N.Y.))*  
*Dva televizní pořady se stejným názvem vzniklé ve stejném roce jsou rozlišeny názvy producentů, tj. televizními stanicemi.*  
*Harlow (Motion picture : 1965 : Douglas)*  
*Harlow (Motion picture : 1965 : Segal)*

**Doplňující informace, které nejsou podmínkou jednoznačné identifikace, se zapisují v polích bloku 3XX.**

Příklad:

046	/k 1954
130 0	/a <i>Gojira (film)</i> /7 unn20181018861
370	/g <i>Japonsko</i>
380	a <i>hrané filmy</i>  a <i>akční filmy</i>  a <i>horory (filmy)</i>  a <i>katastrofické filmy</i>

## 6. Doporučení NK ČR

Z důvodů snadné jednoznačné identifikace autorizovaných preferovaných forem audiovizuálních děl doporučuje NK ČR používat označení formy/žánru jako přímou součást záhlaví ve všech případech.

Označení formy/žánru jako součást záhlaví se používá v češtině a uvádí se v jednotném čísle (RDA 6.3).

Doplňující informace, které jsou podmínkou jednoznačné identifikace unifikovaného názvu, se uvádějí jako součást autorizované preferované formy (záhlaví) a zároveň jako samostatné prvky v poli 046 a tzv. 3XX polích.

Doplňující informace, které nejsou nutné k jednoznačné identifikaci audiovizuálního díla, ale poskytují důležité informace o tomto díle (označují atributy díla), se uvádějí v polích bloku 3XX.

## 7. Variantní formy názvu audiovizuálních děl

Vzhledem k tomu, že se v této první fázi nebudou vytvářet samostatné autoritní záznamy pro vyjádření, uvádějí se všechny jazykové variantní názvy jako variantní formy a zapisují se v poli 4XX.

V tomto poli se uvádějí:

Variantní formy díla v daném jazyku

Distribuční formy názvu používané v dané zemi

Jazykové varianty názvu

Autoritní formy jednotlivých systémů, které se liší od formy uvedené v záhlaví.

## Typy variantních forem zapsané v poli 4XX budou rozlišeny frází uvedenou v podpoli |i

Používají se následující fráze:

Distribuční název  
Variantní forma názvu  
Jazyková varianta názvu  
Preferovaný název KNFA  
Festivalový název  
Pracovní název

Příklady:

130 0	a Gojira (film)  7 unn20181018861
430 0	w r  i Variantní forma názvu:  a Godzilla (1954)  0 o
430 0	w r  i Jazyková varianta názvu:  a Godzilla (film : 1954)  0 o
430 0	w r  i Preferovaný název KNFA:  a Godzilla  0 o
430 0	w r  i Distribuční název:  a Probuzená zkáza (film)  0 o

## 8. Struktura autoritního záznamu

V autoritním záznamu názvů audiovizuálních děl se používají následující údaje:

Pole 046, podpole |k; |l – zápis chronologických údajů  
Pole 130, podpole |a, |n, |p, |s, |7 – autorizovaná preferovaná forma názvu  
Pole 370, podpole |g – související místo  
Pole 380, podpole |a – zápis formy díla, doplňující informace  
Pole 381, podpole |a – další rozlišující informace související s dílem  
Pole 4XX, podpole podle typu odkazu – variantní forma názvu díla  
Pole 5XX, podpole podle typu související entity – zápis entit souvisejících s dílem  
Pole 665, podpole |a – odkaz na historii záhlaví (komplexní poznámka)  
Pole 667, podpole |a – neveřejná všeobecná poznámka  
Pole 670, podpole |a, |b, |u – zdroj nalezených informací  
Pole 675, podpole |a – zdroj prověřený s negativním výsledkem  
Pole 678, podpole |a, |b, |u – biografické nebo historické údaje  
Pole 680, podpole |a, |i – veřejná všeobecná poznámka  
Pole 688, podpole |a – poznámka o změnách v používání záhlaví v poli 1X  
Pole 856, podpole |u, |4 - elektronické umístění a přístup

Navržená struktura obsahuje obvyklý výčet polí, který se vyskytuje v autoritních záznamech jiných typů autorit; zároveň se přihlíží k výčtu polí a údajů používaných v AUT záznamech vytvářených Knihovnou Kongresu a Knihovnou Národního Filmového Archivu (dále KNFA).<sup>7</sup>

<sup>7</sup> Výjimka: v národním souboru těchto autorit nebudeme používat speciální pole pro datum premiéry (v Česku ani v zahraničí).

## **9. Zdroje pro ověřování informací uvedených v autoritním záznamu audiovizuálních děl**

Všechny informace uvedené v autoritních záznamech by měly být ověřeny. Zvláště se to týká autorizovaných preferovaných forem (záhlaví) a variantních forem názvů všech typů. Výčet není úplný, úplný seznam používaných zdrojů včetně jejich typologie bude součástí metodického materiálu.

Internet Movie Database (IMDb) - <https://www.imdb.com/>

LC Names - <https://authorities.loc.gov/>

Česko-Slovenská filmová databáze

Kinobox. Cz - <https://www.kinobox.cz/filmy>

Autority KNFA - <http://nfa.cz/cz/knihovna/on-line-katalog/>

KATALOG ČESKÝ HRANÝ FILM 1898–1970 -

<http://web.nfa.cz/CeskyHranyFilm/cz/obsah/index.html>

Evidence zahraničních snímků v české kinodistribuci - <http://nfa.cz/cz/onas/dokumenty/zahranicni-filmy-v-ceske-kinodistribuci/>

5. 12. 2018

Marie Balíková